

De federatie van verenigingen en coöperaties van burgers voor hernieuwbare energie
www.rescoopv.be, info@rescoopv.be

Contactpersoon: Tom Willems, tom.willems@rescoopv.be, +32 488 365 852

Nieuwe steunregeling zet een rem op de ontwikkeling van zonne-energie in Vlaanderen

De Vlaamse regering besliste over een nieuwe steunregeling voor zonnepanelen. Om huishoudens aan te moedigen om te blijven investeren in PV wordt een premie voorzien. Dat is goed. Maar voor de middelgrote PV-projecten wordt het investeringsklimaat een stuk onzekerder, terwijl er daarvoor nog heel veel mogelijkheden zijn. Deze nieuwe regeling zal de verdere ontwikkeling van de middelgrote PV-projecten afremmen. Het is ook jammer dat er geen kader voor zonnedelen werd uitgewerkt, waardoor burgers de mogelijkheid zouden krijgen om te investeren in zonne-energie op andermans dak. REScoop Vlaanderen vraagt de uitwerking van een meer gedifferentieerde ondersteuning die de ontwikkeling van zonne-energie kostenefficiënter en doelmatiger stimuleert.

Voor kleine PV-installaties wordt er al langer geen steun meer gegeven. Dat was ook niet meer nodig omdat de prijs van zonnepanelen sterk is gedaald. Het belangrijkste voordeel voor de gebruiker van kleine PV is immers de uitgespaarde distributiekost. Door het afschaffen van het principe van de terugdraaiende teller komt daar vanaf 2021 verandering in voor de nieuwe installaties. Daarom voert de regering vanaf 2021 een premie in voor PV-installaties tot een maximaal aansluitvermogen van 10 kVA¹. De premie bedraagt 300 euro/kWp voor de eerste 4 kWp en vervolgens 150 euro/kWp voor de de volgende 2 kWp. De premie wordt dus geplafonneerd op 1500 euro. De premie beoogt om investeringen in residentiële installaties tot 6 kWp opnieuw rendabel te maken. Het staat de investeerder vrij om een groter vermogen te installeren, maar dat zal - gezien de plafonnering van de premie – minder of zelfs niet meer rendabel zijn.

De steun – vroeger de groenestroomcertificaten en nu de premie of de investeringssteun – wordt *de facto* doorgerekend in de elektriciteitsfactuur van voornamelijk de laagspanningsklanten: gewone huishoudens en vele kleine ondernemingen. Dat gebeurt via de distributienetkosten.

Klanten op middenspanning betalen gemiddeld zo'n twee tot drie keer minder distributienetkosten dan laagspanningsklanten. Het voordeel dat zij boeken door in PV-installaties te investeren, is dus veel kleiner. Daarom hebben middelgrote PV-installaties die aangesloten worden op middenspanning wel nog bijkomende steun nodig.

Voor de nieuwe installaties met een vermogen tussen 40 kWp tot 2000 kWp zal er vanaf 2021 geen steun meer zijn via de groenestroomcertificaten. Dat heeft de Vlaamse regering op vrijdag 29 mei al beslist. De Vlaamse overheid gaat de steun voor deze PV-projecten aanbesteden via een veilingsysteem (call). Daarbij wordt de totale steun voor PV beperkt tot een te verdelen enveloppe. Alleen de projecten die met het minste investeringssteun toekomen, zullen zo nog steun krijgen.

¹ Een aansluitvermogen van 10 kVA voor de omvormer komt overeen met een productievermogen 10 kWp voor PV-panelen

Daardoor dreigen vele middelgrote PV-projecten (van 40 kWp tot 500 kWp) uit de boot te vallen ten nadele van de grotere projecten die kunnen profiteren van schaalvoordelen. De vraag is of dit een gewenste ontwikkeling is? Welke kmo, appartementsblok of lokale overheid gaat nog de moeite doen om deel te nemen aan de call voor PV? De call brengt immers heel wat administratie mee en het resultaat is onzeker. Deze factor van onzekerheid komt het investeringskader voor middelgrote PV niet ten goede, terwijl er nog talloze geschikte daken liggen te wachten op de oogst van zonne-energie.

Voor de burgercoöperaties voor hernieuwbare energie, verenigd in de federatie REScoop Vlaanderen, wordt het ontwikkelen van gemeenschappelijke PV-projecten op scholen, sporthallen of andere publieke daken er niet gemakkelijker op. Voor de realisatie van dergelijke collectieve projecten moeten er immers overeenkomsten met de eigenaars van het dak gemaakt worden op basis van een kostenbatenanalyse. Als die overeenkomst dan afhankelijk wordt van het onzekere resultaat van de call, dan laten de eigenaars de moed al snel zakken.

Het systeem van de groenestroomcertificaten liet nochtans voldoende differentiatie toe, zodat de projecten niet te veel steun zouden krijgen en er tegelijkertijd toch voldoende investeringszekerheid was. Deze zekerheid valt nu dus weg en dat heeft ook een maatschappelijke kost. Meer nog, het is zelfs mogelijk dat bepaalde grote PV-projecten ruimte krijgen om te speculeren op een overmatige subsidiëring. De maatregel lijkt daardoor noch kostenefficiënt, noch doeltreffend voor het halen van de doelstellingen voor hernieuwbare energie. En Vlaanderen loopt hier al te ver achterop.

De aanpassingen in de steun voor PV zijn geïnspireerd vanuit de belangen van de grootverbruikers van elektriciteit, die zich krampachtig verzetten tegen elke potentiële bijdrage die een verhoging zou kunnen inhouden van hun elektriciteitsfactuur. Ze zullen blijven lobbyen om de enveloppe zo klein mogelijk te houden en/of alle kosten af te wentelen op de kleinverbruikers: de gewone burgers in Vlaanderen en de kmo's.

De regering zou verder moeten durven kijken. In exit-corona tijden moet er opnieuw geïnvesteerd worden, in lokale duurzaamheid en gemeenschapsopbouw. Vlaanderen zou wat dat betreft beter kijken naar onze noorderburen. Daar heeft de Nederlandse minister van Economie zopas een specifieke steunmaatregel uitgewerkt voor PV-projecten van 15 tot 300 kWp die ontwikkeld worden door energiecoöperaties of verenigingen van mede-eigenaars die PV willen plaatsen op hun appartementsblok². Met deze steunmaatregel creëert de Nederlandse overheid een gelijk spelveld voor alle actoren – groot en klein – in een competitieve én toekomstbestendige energiemarkt. Dit gelijk spelveld wordt ook vanuit Europa opgelegd via o.a. de nieuwe richtlijnen van het Clean Energy for all Europeans Package³.

De hervorming in de steun is dan ook een gemiste kans om zonedelen mogelijk te maken, zodat burgers mee kunnen investeren in zonnepanelen op andermans dak en deze zonneproductie ook kunnen afnemen. De nieuwe EU-Richtlijn ter bevordering van hernieuwbare energie legt lidstaten (en dus ook Vlaanderen) immers op om energiedelen onder burgers, o.a. via collectieve projecten, aan te moedigen en te ondersteunen.

²<https://solarmagazine.nl/nieuws-zonne-energie/i21449/minister-postcoderoos-voor-zonnepanelen-per-2021-ervangen-door-subsidie-voor-energiecooperaties-en-vve-s>

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018L2001&from=EN> , artikel 22

Overzichtstabel

Type	Steun tot einde 2020 voor nieuwe installaties	Vanaf 2021	Effect	Wat REScoop Vlaanderen voorstelt
Kleine PV-installaties met aansluiting ≤ 10 kVA	Terugdraaiende meter, dus uitgespaarde distributiekosten op het deel dat zelf gebruikt wordt.	Premie die geplafonneerd wordt	Installaties tot 6kWp opnieuw rendabel maken	Degressieve premie voor installaties tot 10kWp.
Installaties met aansluiting tussen 10 en 40 kVA	Kunnen steun krijgen van GSC. Aantal GSC/MWh wordt 2 maal per jaar bepaald via onrendabele top berekening. Steun is momenteel niet nodig wegens uitgespaarde distributiekost: de bandingfactor is immers = 0	Geen mogelijkheid tot steun	Gaat vooral over kmo's en publieke gebouwen met relatief beperkt eigen verbruik. Dakoppervlak wordt vaak niet optimaal benut voor zonne-energie.	Mogelijkheid tot GSC behouden. Misschien is beperkte steun nodig bij invoering van nieuwe distributietarieven (vanaf 2022) die meer gebaseerd zijn op capaciteit ipv op verbruik. Een premie voor zonnedelen voorzien zodat burgers via deelname aan een energiegemeenschap kunnen investeren op andermans dak.
Installaties tussen 40 en 750 kWp	Steun via GSC. Aantal GSC/MWh wordt 2 maal per jaar bepaald voor verschillende categorieën via onrendabele top berekening. Elke categorie krijgt zijn eigen bandingfactor.	Investeringssteun via call	Alleen projecten die weinig investeringssteun nodig hebben, krijgen steun. Grotere administratieve last en onzekerheid. Middelgrote projecten (40 à 500 kWp) dreigen uit de boot te vallen. Injectie van zonnestroom in het net wordt ontmoedigd, waardoor dakoppervlakken niet optimaal benut worden.	Steun van GSC behouden voor PV-installaties tot 500 kWp op basis van gedifferentieerde onrendabele topberekening. Call enkel organiseren voor projecten > 500 kWp. Een premie voor zonnedelen voorzien zodat burgers via deelname aan een energiegemeenschap kunnen investeren op andermans dak.
Installaties groter dan 750 kWp	Aanvraag van project specifieke bandingfactor op basis van project specifieke onrendabele top berekening.	Investeringssteun via call	Grote projecten kunnen vaak profiteren van schaalvoordelen. Grote projecten met veel injectie in het net worden benadeeld, waardoor vele dakoppervlakten niet optimaal benut worden.	Call enkel organiseren voor projecten > 500 kWp. Een premie voor zonnedelen voorzien zodat burgers via deelname aan een energiegemeenschap kunnen investeren op andermans dak.